

Більшість подібних композит є індивідуальними авторськими утвореннями і використовується для надання мові новизни та образності. Відносна свобода вибору компонентів при створенні компресива цілком відповідає одному з основних постулатів сучасної стилістики про вибір засобів мови відповідно до комунікативних цілей автора повідомлення. Займаючи проміжне становище між кореневим словом і словосполученням, складна лексична одиниця стає носієм багатогранного лексико – стилістичного навантаження. В основі способів породження контекстуальних значень лежать як системні, так і мовні чинники. Серед системно-мовних чинників релевантними виявляються лексичні значення складових компонентів композити. Стилістичну значимість формують у багатьох випадках денотативні та сигніфікативні значення, перші – за рахунок комбінаторики компонентів, другі – за рахунок обігрування смислів.

Важливим системним фактором є також словотвірна модель. В деяких випадках вона допомагає розшифрувати образне значення створеної словотвірної конструкції. Прагмастилістичні функції компресивних композит, серед яких варто виділити атрактивно – апеллятивну, аксіологічну та евфемістичну, реалізуються через оцінку об'єкта або ситуації, детерміновану композитом.

Sich-versichern-lassen-süchtige: «*Das Schmuddelimage der Strohmannfirmen und Trusts, die früher viel Staub aufgewirbelten, indem sie eine Null ins dicke Geld umsetzten und sich rechtzeitig aus dem Staube machen konnten, verblasst im Vergleich zu Sich-versichern-lassen-süchtigen, die in der letzten Zeit immer wieder von sich hören lassen*». – «Сумнівна слава нашумілих свого часу фіктивних фірм і трастів, що вміли буквально з нічого зробити шалені гроші й вчасно накивати п'ятами, тьмяніє перед любителами застрахуватися, які останнім часом коли-не-коли дають про себе знати.»

Компресив **Sich-versichern-lassen-süchtige** є у цьому контексті центральною назвою-оказіоналізмом, що вводить нове поняття для позначення осіб, які отримують від страхових фірм надприбутки, провокуючи страхові випадки, тобто, метафора має негативну експліцитно виражену оцінку даної групи людей.

Дуже поширеним, зокрема і в публіцистичному дискурсі, на сьогоднішній день є утворення та метафоричне вживання так званих «Weicheiwörter», які завжди дають пейоративну оцінку характеру / поведінці / діям певної особи, які в аксіологічній системі координат адресанта є нерішучими / слабкими / занадто толерантними, а тому викликають осуд та зневагу: **der Allestolerier** – *всестерпимий*, **der Schattenlieger** – *той, хто відсиджується за тінку*, **der In-Fahrtrichtung-Sitzer** – *той, що пливе за течією*, **der Reformkostesser** – *той хто живе з реформ*, **der Ozonlochpaniker** – *той, хто панікує через озонові діри*.

Враховуючи опрацьований фактологічний матеріал, можна зробити висновок, що оцінність неологічних композит у німецькомовному публіцистичному дискурсі формується під впливом аксіологічно маркованих сем у компонентній структурі значення окремих складових компонентів та часто підсилюється завдяки незвичності зовнішньої форми таких лексем.

Подальші перспективи дослідження, на нашу думку, полягають в аналізі аксіологічного потенціалу інших словотвірних моделей лексичних інновацій у німецькомовній публіцистиці.

Література:

1. Абросимова Л. С. Деривационные механизмы как языковое отражение основных когнитивных процессов языковой личности: к постановке проблемы / Л. С. Абросимова // Вестник Пятигорского государственного лингвистического университета. – 2009. – № 4. – С. 125–129.
2. Земская Е. А. Цитация и виды её трансформации в заголовках современных газет / Е. А. Земская // Поэтика. Стилистика. Язык и культура. Памяти Т. Г. Винокур. – М., 1996. – С. 22–124
3. Колесов В. В. Древняя Русь: наследие в слове. Мир человека / В. В. Колесов. – СПб.: Филологический факультет Санкт-Петербургского государственного университета, 2000. – 326 с.
4. Ноуэлл-Смит П. Х. Логика прилагательных / П. Х. Ноуэлл-Смит // Новое в зарубежной лингвистике. – М.: Прогресс, 1985. – Вып. 16. – С. 155 – 182
5. Сергеева Л. А. Оценочное значение и категоризация оценочной семантики: опыт интерпретационного анализа: дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.19 / Лариса Александровна Сергеева. – Уфа, 2004. – 290 с.
6. Фанян Н. Ю. Аргументация как лингвопрагматическая структура: автореф. дис. ... д-ра филол. наук: спец. 10. 02. 19 «Теория языка» / Н. Ю. Фанян. – Краснодар, Кубан. гос. ун-т., 2000. – 49 с.
7. Шрам А. Н. Развитие оценочных значений у некоторых разрядов качественных прилагательных / А. Н. Шрам // Семантика русского языка в диахронии. – М., 1992. – С. 132 – 142.

Список джерел ілюстративного матеріалу

Der Tagesspiegel. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tagesspiegel.de>
Spiegel Online. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.spiegel.de>

УДК 811.131.1:37.014.53]:81`276

А. О. Москаленко,

Київський університет імені Б. Грінченка, м. Київ

ЖАРГОНІЗМИ В ПУБЛІЦИСТИЦІ ЯК ПРОЯВ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглядається процес демократизації сучасної італійської мови та її вплив на формування нових лексичних одиниць, аналізується входження нестандартної лексики до розмовної мови. Проведено кількісно-якісний аналіз входження жаргону і зв'язок з процесом демократизації.

Ключові слова: демократизація, сучасна італійська мова, лібералізація мови, жаргонізми, ЗМІ.

JARGON IN PUBLICISTICS AS A REPRESENTATION OF DEMOCRATIZATION IN MODERN ITALIAN LANGUAGE

The article examines both the process of modern Italian language democratization and its influence on the formation of new lexical items, analyzes entry of nonstandard vocabulary into spoken Italian language. Quantitative and qualitative analysis is used to analyze jargon and its correlation with the process of democratization. The entry of jargon is analyzed as exemplified in the material of Italian-language publications in 2012-2015 years. The jargon is divided into the certain categories by sphere of application (youthspeak, computerspeak, journalese, mobspeak, student jargon and others). The characteristics of youthspeak are identified and classified according to the duration of their usage on temporal and permanent. The process of democratization is treated as the development of Italian language system.

Key words: democratization, modern Italian, language liberalization, jargon, mass media.

ЖАРГОНИЗМИ В ПУБЛИЦИСТИКЕ КАК ПРОЯВЛЕНИЕ ДЕМОКРАТИЗАЦИИ СОВРЕМЕННОГО ИТАЛЬЯНСКОГО ЯЗЫКА

Статья рассматривает процесс демократизации современного итальянского языка и его влияние на формирование новых лексических единиц, анализирует вхождение нестандартной лексики в разговорную речь. Проведено количественно-качественный анализ вхождения жаргона и связь с процессом демократизации.

Ключевые слова: демократизация, современный итальянский язык, либерализация языка, жаргон, СМИ.

У сучасному суспільстві, що тяжіє до постійного розвитку, ставлення до мовної норми є динамічним. У своїх дослідженнях Ю. А. Шталтовна зазначає, що «екстралінгвальність у збагаченні вокабулярного складу є відображенням потреби номінувати нові, актуальні, концепти кожного часового або культурного періоду певної нації, і сумарний перелік новотворів певної доби існування людства виокремлює картину світу носіїв мови» [5, с. 29]. Під впливом науково-технічного прогресу в усіх сферах життя змінюється також лексичний склад італійської мови, яка насичується різнотипними нестандартними елементами: неологізмами, сленгом, жаргоном, запозиченнями, які доповнюють та подекуди замінюють певні стилістично-нейтральні норми мовної системи. Ці елементи з'являються у мові все частіше не лише у розмовній формі, демократизацію мовної норми можна простежити у публіцистичній літературі, що орієнтована на сучасного читача.

Об'єктом нашого дослідження є стилістичний шар ненормованої лексики сучасної розмовної італійської мови. Предметом нашого дослідження є вивчення та аналіз жаргонізмів як прояв процесів демократизації сучасної італійської мови. **Метою** нашої розвідки є аналіз розвитку жаргону італійської мови в публікаціях 2012-2015 року. Отже, **завданнями** нашого дослідження є:

– дослідити процес демократизації на формування жаргонної лексики в сучасній італійській мові на матеріалі італійськомовних публікацій 2012-2015 років;

– проаналізувати процес входження жаргонізмів у сучасну італійську мовну систему як вияв її демократизації;

За визначенням «Словника української мови», демократизація – це запровадження демократичних принципів, перебудова держави чи організації на демократичних основах [9, o.s.]. Виходячи з цього, припускаємо, що демократизація мови – це запровадження демократичних принципів у мовному середовищі, перебудова мовної системи на демократичних основах.

За визначенням «Словника іншомовних термінів», демократизація – це утвердження принципів демократії, встановлення демократичного ладу, проведення демократичних заходів [8, o.s.]. На сьогоднішній день ці засади з'являються також в освіті, навчанні, культурі та мові. Із запропонованого твердження випливає, що демократизація мови – це визнання народу права бути джерелом творення мовних одиниць. Це право полягає і у визначенні стилю, тобто характеру в мові, в залежності від контексту та змісту, нормативності і лексикографічних одиниць та розширення меж між функціональними підсистемами.

Одна з головних ознак літературної мови – це її нормованість. Демократизація, в свою чергу, має на меті цю норму змінити та розширити, тобто додати елементи, які раніше до неї не входили, зробити її більш ліберальною, саме тому її розглядаємо як розвиток мовної системи в цілому. На думку О. О. Тараненко, до процесів демократизації літературної мови слід віднести розширення кола її носіїв і суспільного використання, меншу ригористичність її канонів унаслідок обмеження «редакторського» втручання на користь ширшим можливостям для мовного самовираження особистості та зменшення стильової відстані між усно-розмовною і книжно-писемною сферами її функціонування [4, с. 33]. Тож демократизація мовної норми проявляється також у розширенні різних стильових та стилістичних меж у мовному середовищі та збільшенні можливості вживання лексичних одиниць.

Італійська мова є досить демократизованою, оновленою, інтернаціоналізованою та динамізованою мовою в порівнянні з іншими сучасними романськими мовами. Не дивлячись на те, що деякі мовознавці відстоюють чистоту мови, все ж, визнаючи сучасний прогрес, на думку В. Г. Костомарова, «в цілому літературно-мовна норма стає менш визначеною і обов'язковою; літературний стандарт стає менш стандартним» [2, с. 5], тож ми можемо вважати сучасну італійську мову не вульгаризованою, а лібералізованою.

За О. О. Тараненко, сучасний мовний портрет має ознаки масового насичення тексту зниженими й субстандартними одиницями як вияв мовної розкутості й бравади із залученням стилістично знижених мовних одиниць. [4, с. 37]. Отже, ми можемо припустити, що текст, насичений нестандартними елементами, використовує різні регістри розмовної мови, стилістично забарвлений та виконує експресивну функцію.

Такі субстандартизовані одиниці є загальнозрозумілими для носіїв італійської мови під час неформального спілкування. Провівши аналіз стилістично-зниженої, жаргонної лексики, сленгу, професіоналізмів, регіоналізмів, діалектизмів, що характеризуються універсальністю та великою варіативністю виражальних засобів у публікаціях 2015 року газет «La Repubblica», «Corriere della Sera», «Il Sole», «24 Ore», «Il Messaggero», «Il Mattino», «Il Gazzettino», «Il Giornale», розуміємо, що активізація демократизації літературної італійської мови відбувається здебільшого завдяки збільшенню вживання:

– **регіоналізмів:** *gnocco* – *Gli gnocchi alla romana e i segreti della crosticina*; *risotto* – *Il risotto è uno dei primi piatti che preferisco nei mesi invernali...*; *pesto* – *Preparato il primo pesto con il basilico dell'orto sottomarino*; *gondola* – *Venezia, Babbo Natale arriva in gondola sul Canal Grande...*;

– **діалектизмів:** *nel contempo* – *E nel contempo investe denaro per un apparato burocratico...*; *mondina* – *Se la ricordano ancora negli States la gigantografia della Mangano nell'affascinante versione mondina*; *in soldoni* – *In soldoni, un bimbo nato in affitto è un bimbo sottoposto a stress*;

– жаргону: *sballo* – *Salone di Ginevra, modelle da sballo: più ammirate delle supercar*; *secchione* – *Caos bonus maturità salvi solo i secchioni*; *googlare* – *Affetti da autismo informatico, ostaggi di tecnologie che usiamo solo passivamente, abituati a delegare ogni funzione agli smartphone e pronti a googlare qualunque cosa o persona da ricordare*;

– **сленгу:** *capiscione* – *L'opera che il «capiscione» ha fatto quest'anno è stata veramente degna di nota*; *forte* – *«Forte, no?»*; *sfigato* – *Paolo all'immagine di uomo manager efficientissimo preferisce quella di semplice sfigato con straccio in mano che asciuga la pipì del cane*; *a sbafò* – *Vacanze a sbafò col figlio neonato, coppia truffava alberghi*.

Демократизація літературної мови помітна, найяскравіше, у ЗМІ, адже журналісти працюють з живою мовою, тому мають добре оперувати словом. Чим більший вокабулярний запас журналістів, тим влучніше вони зможуть донести інформацію людям. Слово – інструмент привертання уваги. Саме тому мова ЗМІ стала більш вільною та розкутою. У ній часто можна побачити використання розмовної мови: жаргонізмів, сленгу, іноді, навіть, вульгаризмів чи ненормативної лексики.

Як зазначає І. С. Грицай, для підсилення уваги читача використовуються інші методи і прийоми – «стилістично різноманітні лексичні одиниці як, наприклад, неологізми, іншомовні слова, засоби виразності, емоційна й експресивна лексика, для того щоб привернути увагу читачів і утримати інтерес» [1, с. 39]. З цієї ж метою часто вживається інверсія та мовні кліше для першочерго-

вого сприймання найважливіших тез чи слів. Не зважаючи на те, що мова ЗМІ переважно літературна та офіційна і вживання повного комплексу граматичних структур залишається важливим, деякі відмінності, а точніше «спрощення» залишаються поміченими. Через певне емоційне навантаження або для економії часу та місця, допускається пропускання артиклів та допоміжних дієслів.

ЗМІ мають велику аудиторію впливу, саме тому демократизовану мову найкраще досліджувати саме тут. Так як вживаний дискурс балансує на межі формального та неформального, журналісти мають змогу передавати важливу суспільну та офіційну інформацію, вживаючи такі мовні засоби, які максимально наближать її до народу. Щодо лексичного наповнення, зустрічаються тут і різножанрові терміни (політичні, юридичні, спортивні), професіоналізми поруч з елементами ділового мовлення. Їхня ціль – подати новину так, щоб її сприймали звичайні громадяни, а спосіб її досягнення – мова. Мова ЗМІ стає засобом здійснення соціальної влади, засобом формування світогляду та світосприйняття адресатів [3, с. 66]. За цим мовленням можливо простежити динаміку розвитку сучасної мови та суспільства в цілому, тому що через свою популярність ЗМІ розглядають як сферу мовленнєвої діяльності.

Маючи широку сферу впливу, мова ЗМІ впливає на певні тенденції у мовленнєвій діяльності, мовний смак у її носіїв та поширення конкретних мовних засобів, переважно у повсякденному мовленні. За Костомаровим В. Г., мовний смак – це «ідеал використання мови, який змінюється відповідно до характеру епохи» [2, с. 32]. Сьогоднішній ідеал пов'язаний із демократизацією мови як розширенням і оновленням літературної норми.

Італійці спілкуються між собою в народі здебільшого за допомогою діалектів, використовуючи лексику зниженого регістру поруч із літературною мовою. Ці мовні вживання з часом лише збільшуються і набувають особливої популярності сьогодні. Їх використовують для вираження симпатії, дружніх стосунків, для надання ситуації більшої експресивності, для підкреслення комічного ефекту. Ці слова мають багато відмінностей за сферою вживання (у молодіжних групах, регіональні відмінності), але більшою чи меншою мірою використовуються по всій Італії. Звичайно ж, цю сучасну тенденцію не залишили поза увагою журналісти, адже їхнє завдання – використовувати слово максимально влучно та доцільно.

З появою мережі Інтернет демократизація мови набула нових рис. Спочатку слова, пов'язані з комп'ютерною термінологією мали статус неологізмів, але сьогодні їх знають усі, отже вони загальноновживані. Як зазначає Ю. А. Шталтовна, «у світі інформатизації культури, яка вже не є централізованою, коли новини приходять в комюнітіз користувачів у вигляді фотографій і відео з місця, і про будь-яку аварію чи нещасний випадок стає відомо миттєво і вже не існує способів її замовчати чи адаптувати, регіоналізм потроху виштовхує централізацію із мовленнєвих стандартів, провокуючи вибухи нових номінацій і способів її вираження» [6, с. 112]. У мові з'явилася велика кількість запозичень, здебільшого з англійської мови, що відповідають розвитку технологій та дозволяють італійцям «іти в ногу з часом» (*e-mail, blog, google, mouse*). Зараз простежується поява ще одного виду жаргонізмів – *gergo informatico*, що пов'язаний безпосередньо з наукою інформатикою та створений для роботи в ІТ-сфері (*googlare, formattare*).

У мові Інтернет можна чітко простежити неформальний стиль та ступінь його вживання, що належить переважно молоді, яка весь час «сидить» в Інтернеті та спілкується там. Мова такого спілкування відрізняється від офіційної, адже тут розмова відбувається між друзями, знайомими, товаришами, і, звичайно ж, неформально. Також тут можна знайти усі види мас-медіа, бо комп'ютер з підключенням до Інтернет стоїть на чолі новітніх технологій.

Лібералізація мови можливо помітити завдяки факту входження жаргонної лексики в загальну мову, що позначає її розвиток. Жаргоні поділяються на певні види: молодіжний, комп'ютерний, тюремний, медичний, студентський, журналістський та інші. Вони помітні у мові завдяки, зокрема, утворенням нових слів та певним суфіксам. Активно відбувається демократизація італійської мови, також, за рахунок дискурсивного входження мови молоді в мовну систему, яка використовує емотивно забарвлену лексику та мовні одиниці зі зниженим мовним регістром.

Жаргонізми використовуються у розмовному стилі мови в усній (неофіційні розмови) та письмовій формах (смс-листування, мова Інтернет-комунікацій). Щодо мовних особливостей, ця категорія включає в себе лексичні та фразеологічні особливості, а також фонетичні та синтаксичні в меншій мірі. Основні елементи жаргонної лексики широкоживані та загальнозрозумілі. Саме слово «жаргон» походить, можливо, від старофранцузького *jargon*, що означає «тріль птахів» (*il gorgheggiare degli uccelli*) на позначення штучної мови з багатьох деформованих та семантично змінених слів. Вона використовувалася раніше у певних соціальних групах для того, щоб сторонні не розуміли сенсу.

Нові слова утворюються, зокрема завдяки наступним паттернам:

– Усічення: *para* 'paranoia', *raga* 'ragazzi', *tele, prof, fidanzata, tranquil*;

– Зміна слова: *appusto* 'a posto', *figiata* 'figata';

– Додавання суфіксу *-oso*: *palloso, sballosa, cagoso*;

– Вербальні форми на *-arsela*: *buttarsela, chiaccherarsela, pipparsela, tirarsela*;

– Фігуральне вживання: *cesso, cozza, scorfano* 'ragazza brutta', *braccino* 'tirchio', *gasarsi* 'darsi delle arie', *spararsi un disco/ una sigaretta* 'ascoltare un disco/ fumare una sigaretta', *comomillati* 'calmati' [16, o.s.].

Серед характеристик жаргону виділяють вживання застарілих форм (*forme arcaiche*): *arto* (*dal Greco A'rtos*) 'pane' та запозичення з інших мов: з німецької *fieri* 'quattro' (*vier*); *fraula* 'donna' (*Fraulein*); *spillare* 'giocare' (*spielen*); з арабської: *zaraffo* 'complice', *gaffa* 'guardia', *zaffi/zaffrani* 'sbirri'; з мови циган: *slenza* 'acqua' [16, o.s.].

Для жаргонної лексики характерним є вживання певних суфіксів, що і позначають їх у тексті:

o *-oso*: *le fangose* 'le scarpe', *la calcosa* 'la strada', *la buiosa* 'la prigione', *la verdosa* 'erba';

o *-engo*: *fratengo* 'buono', *berlengo* 'tavolo';

o *-aldo*: *rufaldo* 'ladro', *rimaldo* 'vecchio';

o *-ardo*: *bernarda* 'notte', *scanfarde* 'scodelle';

o *-one*: *birbone, barone* 'vagabondo';

o десуфіксація з різними формами зміни слова: *pula* 'polizia', *caramba* 'carabinieri', *morfa* 'morfina' [16, o.s.].

Мова молоді – це змішаний спосіб спілкування, що включає в себе велику кількість різнозабарвлених елементів мови, здебільшого тяжіє до перебільшення. Вживання молодіжного жаргону обмежене певною віковою групою людей, в основному це підлітки, яких пов'язують спільні інтереси. Молодь вживає жаргон для зручності, швидкої передачі інформації, відображення зневаги чи прихильності. Такі елементи мови спрямовані під час комунікації на реципієнта, що їх розуміє або не розуміє і має або об'єднуючу функцію, або є інструментом відчуження індивіда, що не підтримує комунікацію даної групи.

Молодіжний жаргон (*il gergo giovanile*) потужно використовується у рекламі, у споживачькій сфері. Він розрахований на те, щоб привернути увагу молоді до тих чи інших товарів, на яких впливає вживання неформальної мови. Написи на товарах, взяті з молодіжних фільмів чи популярних книжок, що читають підлітки і дорослі, утворюють їхній типовий розмовний стиль.

За тривалістю вживання цих слів, їх можна розділити на 2 групи: **темпоральні** та **ті, що набувають перманентності**. Перші можуть «прожити» декілька років, бо їх вживає молодь одного покоління. Окрім того, в Італії одного молодіжного жаргону для всіх не існує. Вони поділяються територіально та відмінні у різних містах. Це пояснюється їх переважним використанням серед молоді та короткою тривалістю, адже дана лексика змінюється дуже швидко. Їх використовуює молодь для самоствердження та «відокремлення» від світу дорослих, проте вони також використовуються у публіцистиці, іноді з поясненнями.

Темпоральні субстандартні одиниці римського жаргону класифікуємо як **вербальні** (*svarionare* – *Non c'è più il mio compagno di banco con cui svarionare pesante*; *chiudersi* – *Mi sono chiuso troppo con questa canzone*; *fomentarsi* – *Ho visto troppi amici fomentarsi e parlare di «effetto Zeman» ...*; *quotare* – *Padoan: la rete delle Ferrovie resterà pubblica, quotare la holding è il modello più efficiente*) [11, o.s.] та **номінативні** вирази (*accollo* – *Sono persone che vogliono coinvolgerti in cose serie come nelle più assurde, e ti mettono addosso un impegno, un «accollo»*; *sclero* – *Indurimento e perdita di elasticità: questo è lo «sclero»*, e la metafora è subito chiara; *devasto* – *Non puoi capire che devasto a Capodanno!*) [10, o.s.].

До другої групи **перманентно активних одиниць субстандартного режістру** відносимо наступні проаналізовані лексичні одиниці [12, o.s.], які частково входять до розмовного стандарту:

вербальні: *sgamare* – *Oltretutto non sarà così facile «sgamare» un fotoritocco*; *sputtanare* – *Non si può sputtanare un partito che si batte per dei valori solo per l'errore di un singolo*; *cazzeggiare* – *non è che stiamo a cazzeggiare tutto il tempo*; *incartarsi* – *Il premier teme di incartarsi*;

номінативні: *figo* – *Beh, fu praticamente l'unico pezzo che mi dedicarono in tutta la campagna, usa una mia battuta su Morgan (che per me è un figo)*; *figata* – *Ce lo preparate voi un progetto gratuito sul turismo? Sarebbe una figata bestiale*;

надфразові єдності: *fuori di coccia* – *Guardi che oggi la gente, come si dice dalle mie parti, «sta fuori di coccia»*; *andare in paranoia* – *Questi sono i campi di lavoro da rendere fertili nei prossimi anni senza andare in paranoia per una cattiva annata*;

ад'єктивні: *da sballo* – *Turisti da record e notti da sballo ma il Salento adesso ha paura*; *scafato* – *Sartori, giornalista e intellettuale scafato e intelligente, non può far finta di non capire!*; *sfigato* – *L'avvocato più «sfigato» sul divano dello psicoterapeuta*.

До другої групи також відносять прикметників із суфіксом *-oso*, що є типовим для молодіжного жаргону: *palloso* – *Caro Beppe, che ti devo dire: per me Sorrentino è «palloso»*; *pizzoso* – *Sarà pure una storia vera, ma è pizzoso come pochi il secondo film della regista*; *incazzoso* – *Applausi a scena aperta per i Condòmini cialtroni riottosi e inconcludenti interpretati da un super, in tutti i sensi, Adriano Martinez, un fantastico incazzoso Sergio Ciccolella* [16, o.s.].

Інший вид жаргону – студентський (*il gergo studentesco*). Ним користується переважно молодь, що отримує знання у навчальних закладах. Кожного дня вони оперують певною кількістю термінів, вживаючи багато з них у фігуральному значенні або у скороченому вигляді. У цій групі постійно з'являються нові лексичні одиниці для відображення змін у повсякденному житті суспільства. Проаналізувавши публіцистичну літературу, ми помітили такі вирази, що включають студентський жаргон: *bocciatura* – *La depressione che investe uno studente universitario afflitto da una bocciatura ingiusta vale 10 mila euro*; *marinare la scuola* – *Per dirne una, marinare la scuola potrebbe diventare molto più difficile ...*; *secchione* – *E' così che si riconosce un vero secchione*; *andare sotto* – *E sul Passante nord il Pd rischia di andare sotto*.

Зважаючи на територіальну відмінність як лексики в цілому, так і жаргонів, у різних частинах Італії вираз «прогулювати школу» звучить з певними відмінностями. У словосполученні *saltare la scuola* різняться дієслова: *marinare, bigiare, fare sega, bruciare, fare filone, ballarsela, fare vento, salare, fare chiodo, tagliare, fare vela, forcare, fare forca, scavallare, fare salasso, bucare, caliare, fare chiodo, fare fughino* [11, o.s.].

Злочинний жаргон (*il gergo dela malavita*) – це колись мова шахраїв, шарлатанів, жебраків, а сьогодні – мова італійської мафії, яка була адаптована до італійської мовної системи з певною метою – забезпечити конфіденційність комунікації секретних організацій за допомогою метафоричних виразів. Зараз дана лексика частково входить і до інших сфер на позначення понять, не пов'язаних із злочинним світом: *sbobba* – *Scuola, se la «sbobba» fa paura*; *colleggio* – *Il tribunale, ha detto uno dei membri del colleggio d'accusa ...*; *cantare* – *Caparezza, un meridionale come tutti noi presenti, ha avuto semplicemente il coraggio di cantare la verità che tutti noi conosciamo ...*; *sballo* – *Degrado, sballo e denunce: viaggio nell'ultimo rave milanese* [7, c. 597].

Комп'ютерний жаргон (*il gergo informatico*) є відносно недавнім, тому що розвинувся у другій половині минулого століття і є дуже популярним сьогодні серед усіх користувачів ІТ-технологій. Він є особливо вживаним серед підлітків, що використовують комп'ютерну техніку практично кожного дня. Джузеппе Лавенія виокремлює деякі жаргонізми, що набули популярності серед підлітків на підставі проведеного дослідження: *hacker, cliccare e crakkare*, і, перш за все, *scrollare* е *nickname* [15, o.s.].

Більшість спеціальної термінології у сфері інформатики та Інтернету мають англійське походження, тож серед цього виду жаргону простежуємо багато запозичень, які частково або повністю замінюють італійські терміни: *challenge, skippare* – *La registrazione è obbligatoria solo per la funzione Challenge, altrimenti è possibile skippare la schermata di registrazione*; *FAQ* – *Domande Frequenti sugli abbonamenti elettronici a il Giornale (FAQ)*; *log in, link* – *Registrati a D Ricette (successivamente al log in comparirà in pagina il link per pubblicare la ricetta)*; *proxy* – *L'associazione dei fondi comuni ricorda che «gli investitori istituzionali e i proxy advisor ritengono che non siano dimostrabili i benefici di stabilizzazione del controllo ...* [14, o.s.].

До групи професійних жаргонів відноситься юридичний жаргон (*il gergo giuridico o «avvocatese»*) для нетипового позначення дискурсу законодавства та певних юридичних текстів. Цей жаргон може використовуватися не лише під час неофіційної юридичної розмови, а також у офіційній мові, наприклад, професійні скорочення та аббревіатури (*AA.DD* – *arresti domiciliari*, *C.P.C.* – *Codice di procedura civile*, *D.C.* – *Decreto di citazione*) [13, o.s.]. У сучасних публіцистичних статтях простежуємо такі приклади юридичної жаргонної лексики: *abrogare* – *Ok al referendum per abrogare la legge Fornero sulle pensioni*; *ottemperare* – *... ottemperare con la massima sollecitudine alle disposizioni del testo unico delle leggi antiriciclaggio ...*; *laudemio* – *... salvo il pagamento da un laudemio di rinnovarsi ogni venticinque anni*.

Інший вид професійного жаргону – журналістський (*Il gergo giornalistico*). Журналісти у своїй роботі можуть використовувати жаргоні різних соціальних груп для підвищення експресивності певної інформації. Окрім цього, у них існує свій власний жаргон, що має нейтральні відповідники: *bufala* – *Il titolo bufala del giornale del popolo ...*; *centropagina* – *La foto a centropagina mostra una bimba mentre le viene iniettato un vaccino*; *cinque W* – *Gli ingredienti base sono le cinque W del giornalismo anglosassone, il controllo delle fonti ...*; *freelance* – *Un giornalista freelance di nazionalità svedese è scomparso nella zona di confine tra la Turchia e la Siria* [17, o.s.].

Отже, демократизація італійської мови активно розвивається у сучасному суспільстві як один із процесів розвитку мовної системи в полі культурного простору. Мова сприймає усе більше нових стандартних реєстрів, лібералізується

та налаштовується на сучасне суспільство, яке і є її творцем. Таким чином, використання ненормованої лексики набуває поширення не лише в усній розмовній формі, але і в писемній, зокрема в мові ЗМІ. Сучасна жаргонна лексика широко використовується у публіцистичному жанрі і це являється найшвидшим відображенням змін мови – демократизацією, що спричинена бурхливим розвитком італійського суспільства.

Під перспективою подальшої роботи розуміємо дослідження процесів демократизації мови у ЗМІ через інші лексичні одиниці, а саме неологізми, запозичення та інші.

Література:

1. Грицай І. С. Мовні особливості сучасних засобів масової інформації / І. С. Грицай // Развитие гуманитарных наук. Проблемы и перспективы. – С. 38–40.
2. Костомаров В. Г. Языковой вкус эпохи: из наблюдений над языковой практикой масс-медиа. – М., 1994. – 54 с.
3. Сучасні аспекти дослідження мас-медійного дискурсу: експресія – вплив – маніпуляція / [Кудрявцева Л. О., Дяченко Л. П., Дорофієва О. М. та інші] // Мовознавство. – 2005. – № 1. – С. 58–66
4. Тараненко О. О. Колоквіалізація, субстантивізація та вульгаризація як характерні явища стилістики сучасної української мови (з кінця 1980-х рр.) // Мовознавство. – 2002. – № 4–5. – 39 с.
5. Шталтовна Ю. А. Вплив демократизації на деривативні процеси в культурній сфері життя сучасної англійської мови / The Fifth European Conference on Languages, Literature and Linguistics. – «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna, Austria, 2015 – С. 29–33.
6. Шталтовна Ю. А. Вплив технологізації на процеси словотворення у постмодерній парадигмі англомовної лінгвокультури. / Нова філологія. – 2013. – № 59. – С. 108–112.
7. Iensini, M. Le parole e il testo. Teoria e pratica della comunicazione linguistica. – Milano: Arnoldo Mondadori, 1995. – 640 pp.
8. Словник іншомовних термінів. – Режим доступу : <http://www.rozum.org.ua/index.php?a=term&d=18&t=11127>
9. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1970-1980. – Т. 2. – 239 с. – Режим доступу : http://ukrlit.org/slovyk/slovyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh/демократизация
10. «Bella rega'» – lezioni di gergo giovanile, parte 2/ Corriere italiano – <http://www.corriereitaliano.com/Rubriche/Scialla/2013-02-05/article-3170712/%0D%0ABella-rega%26rsquo%3B-%26ndash%3B-lezioni-di-gergo-giovanile,-parte-2/>
11. «Bella, rega'!» – lezioni di gergo giovanile/ Corriere italiano. – Режим доступу: <http://www.corriereitaliano.com/Rubriche/Scialla/2013-01-08/article-3152278/%0D%0A%26ldquo%3BBella,-rega%26rsquo%3B!%26rdquo%3B-%26ndash%3B-lezioni-di-gergo-giovanile/>
12. Giovani: una lingua «esagerata»/ Corriere della sera. – Режим доступу : <http://dizionari.corriere.it/dizionario-si-dice/G/giovani-una-lingua-esagerata.shtml>
13. Glossario dei termini giuridici. Studio legale Uliana (avvocato Valerio Uliana). – Режим доступу : <http://www.ulianavalerio.it/glossario-diritto.asp>
14. Glossario informatico. – Режим доступу : <http://www.whoopy.it/curiosita/glossario-informatico.php>
15. Il gergo della Rete contagia il linguaggio dei giovani/ La stampa. Tecnologia. – Режим доступу : <http://www.lastampa.it/2011/08/01/tecnologia/il-gergo-della-rete-contagia-il-linguaggio-dei-giovani-b6CJOK6gFB0jkzLXErthgJ/pagina.html>
16. Il gergo e le varietà giovanili. Italiano per la comunicazione. – 2011. – Режим доступу : <http://www.slideshare.net/B.Samu/gergo-e-variet-giovanili>
17. Museo del Giornalismo Italiano. – Режим доступу : <http://mgitaliano.altervista.org/pagina-969329.html>

УДК 811.161.2'367

С. В. Мясоєдова,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НЕПРЯМИХ РЕКВЕСТИВІВ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ)

У статті проведений аналіз лексико-семантичних, а також прагматичних особливостей реквестивних висловлень сучасної української літературної мови. Встановлено, що реченням-реквестивам, як і кожному з інших семантико-прагматичних різновидів спонування, відповідає певний набір суб'єктивно-модальних значень. Доведено вплив прагматичних чинників на формування спонукального значення таких речень.

Ключові слова: непрямі реквестивні висловлення, прагматичні чинники, спонукальний контекст, компонентний склад.

SEMANTIC AND PRAGMATIC PECULIARITIES AS FACTORS OF THE INDIRECT REQUESTIVE UTTERANCES OF THE MODERN UKRAINIAN LANGUAGE

In the article the research of peculiarities of the lexical and semantic peculiarities as well as pragmatic factors of the indirect requestive utterances of the modern Ukrainian language has been made. The analysis has revealed that requestive sentences like any other semantic and pragmatic types of utterances with imperative meaning are made up dew to a particular combination of subjective and modal implications. One of the following modal meaning – possibility, willingness or necessity – are generally expressed in order to provide for distinction of different types of imperative meaning. Each of these meanings counteracts with the assessment of actions, processes and states thus influencing the type of illocution.

The impact of the pragmatic factors on forming an illocutive meaning of requestives has been studied. The understanding of the correlation between the modal meaning of an utterance and the communicative situation – the interlocutors and specific communicative conditions – causes the referring to the pragmatic analysis of indirect requestive utterances: interpreting a requestive with regard to the communicative situation facilitates to comprehensive and detailed description of the development of illocutive meaning of requestive utterances.

Key words: Indirect Requestive Utterances, pragmatic factors, illocutive context component composition.

СЕМАНТИЧНО-ПРАГМАТИЧЕСКИЕ ОСОБЛИВОСТИ РЕКВЕСТИВНЫХ ВЫСКАЗЫВАНИЙ СОВРЕМЕННОГО УКРАИНСКОГО ЛИТЕРАТУРНОГО ЯЗЫКА

В статье проведен анализ лексико-семантических, а также прагматических особенностей реквестивных высказываний современного украинского литературного языка. Установлено, что предложениям-реквестивам, как и другим семантико-прагматическим разновидностям побуждения, характерен определенный набор субъективно-модальных значений. Выявлено влияние прагматических факторов на формирование побудительного значения таких предложений.

Ключевые слова: косвенные реквестивные высказывания, прагматические факторы, побудительный контекст, компонентный состав.